

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหัก โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่มาติดตามการรักษาที่ห้องตรวจผู้ป่วยกระดูกและข้อ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2544

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นผู้ป่วยกระดูกขาหักจากอุบัติเหตุภายหลังการรักษาโดยการผ่าตัด ซึ่งมาติดตามการรักษาที่ห้องตรวจผู้ป่วยกระดูกและข้อ งานการพยาบาลผู้ป่วยนอก และผู้ป่วยฉุกเฉิน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ แต่เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลจึงเก็บตัวอย่างได้จำนวน 72 ราย โดยรวบรวมในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2544 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติดังนี้

1. อายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งเพศหญิงและเพศชาย
2. เป็นผู้ป่วยกระดูกขาหักจากอุบัติเหตุและได้รับการรักษาด้วยวิธีการผ่าตัด ที่มาติดตามการรักษาทั้งที่มาครั้งแรกและมากกว่า 1 ครั้ง ที่ห้องตรวจผู้ป่วยกระดูกและข้อ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
3. เป็นผู้ป่วยหลังการผ่าตัดมานานมากกว่า 1 สัปดาห์ขึ้นไปทั้งการผ่าตัดครั้งแรกและการผ่าตัดซ้ำ ทั้งนี้เพราะผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหักจำเป็นต้องรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลต่ออีกประมาณ 1 สัปดาห์ แพทย์จึงจะอนุญาตให้กลับบ้านได้
4. ผู้ป่วยยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบคำถามแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจำนวน 12 ข้อ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะครอบครัว ระยะเวลาภายหลังการผ่าตัด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหัก ซึ่งผู้ศึกษาคัดแปลงมาจากเครื่องมือของขวัญตา ตรีสกุลวัฒนา (2541) ซึ่งประยุกต์แบบวัดพฤติกรรม ส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์ (1996) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ความรับผิดชอบต่อสุขภาพหลังการผ่าตัดกระดูกขาหัก จำนวน 13 ข้อ ภาวะโภชนาการ จำนวน 5 ข้อ การออกกำลังกายที่บ้าน จำนวน 6 ข้อ การปฏิบัติเพื่อป้องกันภาวะเสี่ยงต่อสุขภาพ จำนวน 5 ข้อ การจัดการกับความเครียด จำนวน 7 ข้อ และแหล่งสนับสนุนทางสังคม จำนวน 4 ข้อ ข้อคำถามจะมีลักษณะที่มีความหมายในด้านบวกยกเว้น ข้อที่ 1, 2, 4, 35 ซึ่งมีความหมายทางด้านลบ ค่าตอบของข้อคำถามจะเป็นมาตราประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ได้แก่ แพทย์และพยาบาลที่เชี่ยวชาญด้านออร์โธปิดิกส์ 2 ท่าน และอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา ได้ค่าดัชนีความตรงกันของเนื้อหาเท่ากับ 0.73 และนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (reliability) ผู้ศึกษานำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหักทั้งชายและหญิง ซึ่งมีคุณสมบัติเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจากโรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ราย จากนั้นนำมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) (ยุวดี ภาษา, 2540, หน้า 127) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ พฤติกรรมการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหัก เท่ากับ .77

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตรวบรวมข้อมูล
2. พบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลและหัวหน้าห้องตรวจผู้ป่วยกระดูกและข้อ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลโดยรวบรวมข้อมูลทุกวันพุธและวันศุกร์ เวลา 8.00-12.00 น.
3. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ และแนะนำตัวเองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และตอบแบบสัมภาษณ์ขณะที่กลุ่มตัวอย่างรอรับการตรวจ
 - 3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วยแต่ละรายใช้เวลาโดยเฉลี่ย 20 นาที
 - 3.3 หลังสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษาเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างซักถามถึงสิ่งที่ไม่เข้าใจได้ และหากกลุ่มตัวอย่างต้องการยุติการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษายินยอมยุติการสัมภาษณ์ตามความต้องการและยกเลิกการเก็บข้อมูลในรายนั้น
4. นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง กรบถ้วนสมบูรณ์และความชัดเจน เพื่อเตรียมการวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social science) โดยแยกวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป นำมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรพีนฟูสภาพของผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหักที่บ้าน
 - 2.1 วิเคราะห์รายข้อ โดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลระดับคะแนนพฤติกรรมโดยรวมและรายด้าน
 - 2.2 กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาพฤติกรรมและการให้คะแนนดังนี้

ปฏิบัติประจำ	หมายถึงผู้ตอบมีพฤติกรรม หรือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้นๆ ต่อเนื่องสม่ำเสมอทุกวัน หรือตรงตามเวลาที่กำหนด ทุกครั้ง หรือทุกครั้งที่มีอาการหรือเหตุการณ์นั้น
ปฏิบัติบางครั้ง	หมายถึงผู้ตอบมีพฤติกรรม หรือปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้นๆ ไม่ต่อเนื่อง ไม่สม่ำเสมอ หรือนานๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง ผู้ตอบไม่มีพฤติกรรมหรือไม่มีการปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้นๆเลย

โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

	ข้อความด้านบวก	ข้อความด้านลบ
ปฏิบัติประจำ	2 คะแนน	0 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	1 คะแนน	1 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติ	0 คะแนน	2 คะแนน

2.3 จัดกลุ่มคะแนนพฤติกรรมการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยหลังการผ่าตัดกระดูกขาหัก โดยใช้หลักการแบ่งแบบอิงเกณฑ์เนื่องจากเป็นการประเมินการปฏิบัติ เพื่อสามารถนำไปใช้อ้างอิงหรือเปรียบเทียบกับกลุ่มอื่น และใช้ตัดสินผลการกระทำหรือการปฏิบัติได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2540, หน้า 57) โดยคิดคะแนนที่ได้เทียบเป็นร้อยละจากคะแนนเต็ม แล้วจำแนกเป็น 3 ระดับเท่าๆ กัน ดังนี้

สูง	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 67-100
ปานกลาง	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 34-66
ต่ำ	มีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 0-33